

Ιατρική και θαύμα: Μπορούν να συνυπάρξουν; (Γεώργιος Κ. Παπαγεωργίου, Επίκ. καθηγητής, Συντονιστής διευθυντής της Β' Χειρουργικής Κλινικής του ΓΝΑ "Ευαγγελισμός")

Categories : [ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ](#)

Date : 6 Μαρτίου, 2014

Είναι γνωστό ότι τα τελευταία χρόνια η ιατρική έχει κάνει πολύ μεγάλες προόδους σε όλους τους τομείς. Η τεχνολογία εφοδίασε τους ιατρούς με μηχανήματα, με τα οποία μπορούν πλέον να απεικονίζουν με μεγάλη ακρίβεια τα διάφορα όργανα του ανθρωπίνου σώματος και να καταγράφουν με κάθε λεπτομέρεια την λειτουργία τους. Έτσι μπορούν να εισχωρήσουν πλέον μέσα στα άδυτα της κάθε νόσου, να την κατανοήσουν και να δώσουν την κατάλληλη θεραπεία. Από την άλλη μεριά η βιομηχανία των φαρμάκων έδωσε την δυνατότητα να παράγονται όλο και καινούργια φάρμακα που έχουν μεγάλη αποτελεσματικότητα στη θεραπεία τόσο των καλοήθων, όσο και των κακοήθων νόσων. Νέες μορφές θεραπειάς ευρίσκονται και εφαρμόζονται με μεγάλη επιτυχία. Και η χειρουργική μπορεί τώρα με τα καινούργια ενδοσκοπικά και συρραπτικά εργαλεία, καθώς και την υποστήριξη από τις μονάδες εντατικής θεραπείας να τολμά να κάνει επεμβάσεις που κάποτε εθεωρούντο αδύνατες.

Οι συνέπειες αυτής της προόδου εφάνηκαν κατ' αρχήν υπέροχες. Η αρρώστεια τελικά φαίνεται ότι θα νικηθεί, είναι θέμα χρόνου, η φύση θα αποκαλύψει όλα τα μυστικά της και θα αποκαλυφθεί μπροστά στην μεγαλοφυΐα του ανθρώπου. Όχι μόνο στην ιατρική, αλλά και σε κάθε άλλο τομέα της επιστήμης. Ο άνθρωπος είναι πλέον ο κυρίαρχος της φύσεως, ο απόλυτος εξουσιαστής της και ο εκμεταλλευτής της για την δική του ευμάρεια και ωφέλεια. Κάθε τι μπορεί να κατανοηθεί και να ερμηνευθεί με την γνώση που παρέχει η επιστήμη και η τεχνολογία και να ελεγχθεί ανάλογα με το συμφέρον μας. Η γνώση πλέον μπορεί να αντικαταστήσει την πίστη και τον Θεό, που δεν χρειάζεται πλέον, παρά υπάρχει ακόμα μόνο εκεί που δεν έχει φωτίσει η γνώση και η επιστήμη την αλήθεια.

Γρήγορα όμως φάνηκε ότι δεν είναι έτσι τα πράγματα.

Η ίδια η επιστήμη,

τόσο στην φυσική και την αστρονομία, όσο και στην βιολογία, γρήγορα διαπίστωσε ότι όσο περισσότερο πλησιάζει προς τις λεπτομέρειες της κατανοήσεως των διαφόρων γεγονότων τόσο τα πράγματα γίνονται περισσότερο πολύπλοκα και τελικά φθάνουν σε πλήρη απροσδιοριστία. Η φύση φυλάει πολύ καλά τα μυστικά της. Από την άλλη μεριά η ανάπτυξη της τεχνολογίας που ευκολύνει την ζωή μας εξαντλεί τις ενεργειακές πηγές και έφερε ήδη τόσες αλλαγές στο περιβάλλον, που κινδυνεύει η ισορροπία του κλίματος με συνέπεια να απειλούμεθα από μεγάλες καταστροφές μέχρι και εξαφάνιση του πολιτισμού μας. Η ιατρική έχει αυξήσει πολύ την αποτελεσματικότητά της σε ωρισμένους τομείς, αλλά η ίδια η υψηλή τεχνολογία έχει δημιουργήσει μεγάλα αδιέξοδα, όπως οι εγκεφαλικά νεκροί στις μονάδες εντατικής θεραπείας, οι άνθρωποι με σοβαρές αναπηρίες που ζουν απόλυτα εξαρτημένοι, καθώς και οι συνεχώς αυξανόμενοι πληθυσμοί ασθενών με κακοήθεις νόσους που υποβάλλονται σε εξαιρετικά επώδυνες θεραπείες που παρατείνουν το μαρτύριό τους. Δυστυχώς η πρόοδος της ιατρικής ενίκησε ή και εξαφάνισε ωρισμένες νόσους που πράγματι κατέτρυχαν τους ανθρώπους, αλλά και εδημιούργησε άλλες καταστάσεις σε περιπτώσεις ανιάτων νόσων, που ουσιαστικά δεν παρατείνεται η ζωή, αλλά παρατείνεται επώδυνα η διαδικασία του θανάτου.

Η επιστήμη δεν ενίκησε την φθορά και τον θάνατο όπως αρχικά ενομίσαμε ότι θα κάνει, αλλά απλά άλλαξε τις συνθήκες που επέρχεται ο θάνατος, και τις έκανε μερικές φορές πιο μακροχρόνιες και πιο δυσβάστακτες. Ο σημερινός γιατρός όταν έρχεται αντιμέτωπος με την ασθένεια, παρά την βοήθεια που έχει από την τεχνολογία αισθάνεται πολύ καλά την αδυναμία του. Αδυναμία πολλές φορές να κατανοήσει και να διαγνώσει τα μυστικά της νόσου, η οποία εκδηλώνεται με πολύ άτυπο και πολλές φορές απατηλό τρόπο. Αλλά και αδυναμία εμπρός στις δυσκολίες της θεραπείας που πολλές φορές είναι αναποτελεσματική ή δεν μπορεί να την αντέξει ο ασθενής. Ιδιαίτερα στην χειρουργική, ο χειρουργός καθημερινά δοκιμάζεται όταν εκτελεί μια εγχείρηση από την οποία μπορεί να πεθάνει ο ασθενής ή να έχει επιπλοκές πολύ σοβαρές που θα δυσκολέψουν την περαιτέρω ζωή του. Το αποτέλεσμα επίσης μιας εγχειρήσεως δεν μπορεί πάντα να προβλεφθεί γιατί κάθε άνθρωπος αντιδρά διαφορετικά και ανταποκρίνεται διαφορετικά στην επέμβαση.

Οι βιολογικές παράμετροι είναι τόσο πολλές, τόσο πολύπλοκες και τόσο απρόβλεπτες που ποτέ δεν μπορούμε να είμαστε βέβαιοι για τίποτε. Ο γιατρός αισθάνεται την αδυναμία του μπροστά στο μεγαλείο της ζωής και του θανάτου, στην άβυσσο των μυστικών του ανθρώπινου σώματος και της

δικής του αδυναμίας και θέλει να ζητήσει βοήθεια από κάποιον που τον υπερβαίνει. Στην περίπτωση αυτή θα καταφύγει σε κάποιον με τον οποίο έχει προσωπική σχέση και μάλιστα σχέση αγάπης. Αυτή είναι η σχέση με τον Θεό, στην οποία τόσοι πολλοί κατέφυγαν στις δύσκολες στιγμές τους. Αυτή η καταφυγή θα εκφρασθεί σαν προσευχή προς τον Θεό, που έχει την έννοια της παραδοχής της δικής μας ατέλειας και της περιορισμένης δυνατότητας που έχουμε, αλλά και της αναγνώρισης της δύναμης του Θεού να επηρεάσει την έκβαση των πραγμάτων. Αυτή η παρέμβαση του Θεού στην εξέλιξη μιας καταστάσεως, όταν του το ζητάμε με πίστη, είναι το θαύμα. Το θαύμα δεν είναι υποχρεωτικά μια εντυπωσιακή κατάργηση των φυσικών νόμων, κάτι κραυγαλέο που δεν μπορεί παρά να το αποδεχθεί κανείς. Ο Θεός εδημιούργησε ο ίδιος τους φυσικούς νόμους και τους σέβεται. Η παρέμβασή του είναι συνήθως διακριτική, ήπια. Δεν θέλει να εντυπωσιάσει, ούτε να υποχρεώσει κάποιον να την παραδεχθεί. Θέλει απλώς να παρηγορήσει και να δυναμώσει αυτόν που επιθυμεί να δει πέρα από τα πράγματα. Η θαυματουργική παρέμβαση του Θεού συνήθως είναι τέτοια που δίνει το περιθώριο σε αυτόν που θέλει να την αρνηθεί να το κάνει, αποδίδοντας ένα γεγονός όπως είναι μια θεραπεία είτε στην τύχη, είτε σε μία εξαιρετικά σπάνια περίπτωση, ή σε ανεξήγητη αυτόματη θεραπεία που μπορεί και να υπάρξει. Όσοι όμως ξέρουν και θέλουν, μπορούν να διακρίνουν πεντακάθαρα την παρουσία του Θεού μέσα από την ανέλπιστα άριστη έκβαση μιας πολύ βαρειάς εγχειρήσεως, ή μέσα από την καθυστέρηση εξέλιξης ή την ίαση μιας βαρειάς και ανίατης νόσου, ή μέσα από την διόρθωση και αποκατάσταση μιας βλάβης που φαινόταν τελείως απίθανη.

Η αγάπη του Θεού μπορεί φυσικά να εκφρασθεί και με τρόπο κραυγαλέο και υπερβαίνοντας και καταργώντας τους νόμους της φύσεως. Έτσι έχουμε δει εξαφανίσεις όγκων, ή επάνοδο της λειτουργίας κατεστραμμένων οργάνων, εκεί που είχε κριθεί ιατρικά αδύνατη. Ο Θεός όμως προτιμά συνήθως την διακριτική οδό, μέσα από τις δυνατότητες που δίνει η απροσδιοριστία της φύσεως και η αδυναμία της κατανοήσεως όλων των παραμέτρων, ώστε να μπορεί να γίνει μια σωστή πρόβλεψη. Και όσο πιο ασαφή και απροσδιόριστα είναι τα πράγματα, τόσο πιο έντονη γίνεται η επίκληση του Θεού και τόσο πιο εμφανής είναι η παρουσία του στην εξέλιξη των πραγμάτων. Θέλει να επεμβαίνει έτσι ώστε «ο έχων ώτα ακούειν ακουέτω» για αυτούς που ελεύθερα το επιλέγουν, και «οι βλέποντες να βλέπουσι και ού μη ίδωσι» για αυτούς που ελεύθερα επίσης το απορρίπτουν. Το πρώτιστο αγαθό που σέβεται ο Θεός στον άνθρωπο, είναι η ελευθερία του. Μπορούμε να πούμε ότι η ελευθερία είναι το χαρακτηριστικό συστατικό του ανθρώπου, αυτό που τον διακρίνει από τα ζώα. Αυτήν την ελευθερία εσεβάσθηκε ο Θεός όταν

του έδωσε την δυνατότητα επιλογής μεταξύ καλού και κακού. Αυτής της ελευθερίας ίσως είναι τίμημα και η πτώση του ανθρώπου, αλλά ο Θεός την εθεώρησε τόσο ουσιώδη, τόσο συστατική της ύπαρξης του ανθρώπου και συστατική της τελικής σωτηρίας του, που δεν θέλησε να του την στερήσει για να τον προφυλάξει.

Γι' αυτό και ο Χριστός αρνήθηκε τον πειρασμό να κάνει άρτους τους λίθους και να ταΐσει τον κόσμο. Γι' αυτό και τα θαύματα που έκανε τα έκανε μόνο όταν ήταν ανάγκη, και συνήθως έλεγε στους ευεργετημένους να μην πουν τίποτε για αυτά. Έτσι και τώρα, στη σύγχρονη ζωή μας, παρεμβαίνει με τρόπο που όσοι θέλουν και έχουν τα μάτια τους ανοιχτά, να βλέπουν αυτή την παρέμβασή του, ενώ πάλι όσοι δεν θέλουν, να έχουν την δυνατότητα να την αρνηθούν. Η ζωή και η σωτηρία του ανθρώπου πρέπει να είναι προϊόν της αγάπης του Θεού, αλλά και της δικής του ελεύθερης επιλογής, αλλιώς δεν έχει νόημα. Εμείς οι γιατροί, που δοκιμαζόμαστε καθημερινά στον άνισο αγώνα με την αρρώστεια και τον θάνατο, έχουμε επανειλημένα δει αυτή τη χάρι του Θεού να εμφανίζεται στη ζωή μας και στις πράξεις μας, και ίσως επίσης την έχουμε επανειλημένα αγνοήσει ή αρνηθεί.

Το μέτρο που πρέπει να έχουμε στη ζωή μας το δίνουν οι άγιοι του Θεού. Ο Άγιος Λουκάς (Βόινο-Γιασενέτσκι) αντιμετώπιζε την ασθένεια σαν γιατρός εξαντλώντας όλες τις δυνατότητες που του παρείχε η επιστήμη και η τεχνολογία. Και όχι μόνον αυτό, αλλά και ερευνούσε περαιτέρω την γνώση και προσέφερε πολλά στην επιστήμη της εποχής του, τόσο, ώστε να μας πουν στο νοσοκομείο της Τασκένδης, όπου είχε υπηρετήσει, ότι ακόμα συμβουλευονται το βιβλίο του για τις λοιμώξεις. Συγχρόνως όμως η δουλειά του ήταν αφιερωμένη στο έλεος του Θεού. Πάντα είχε την εικόνα της Θεοτόκου στην αίθουσα του χειρουργείου, και εσημείωνε τον σταυρό στο σώμα του ασθενούς πριν τον χειρουργήσει. Έτσι αξιώθηκε να είναι μεγάλος επιστήμων, μεγάλος χειρουργός, και μεγάλος θεραπευτής. Και τώρα που ο Θεός τον αγίασε, μεσολαβεί στην έλευση αυτής της χάρις του Θεού στη ζωή μας όταν του το ζητήσουμε, αλλά και μερικές φορές χωρίς να το ζητήσουμε. Με τέτοια πρότυπα, σαν τον Άγιο Λουκά, μπορεί κανείς να καταλάβει ότι το θαύμα είναι μέσα στην ζωή μας και μπορεί θαυμάσια να συνυπάρξει με την επιστήμη της ιατρικής.

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

(Πηγή: antifono.gr)